

2017 yil 1-yarim yilligidagi faoliyati yakunlari hamda 12-13 iyul kunlari oilalarda ijtimoiy ma`naviy muhitni o`rganish bo`yicha Xo`jayli tumanidagi Jamoatchilik nazorat guruhi tomonidan amalga oshirilgan ishlar

Assalomu aleykum, Hurmatli yig`ilish ishtirokchilari,

Muhtaram Prezidentimiz Shavkat Miromonovich rahbarligida barcha sohalarda keng ko`lamli islohatlar olib borilmoqda, har bir yo`nalishdagi ishlar parallel ravishda izchillik bilan davom ettirilmoqda.

Shu paytgacha har birimiz o`z yo`nalishimiz bo`yicha ishladik, ishlash jarayonida ham faqatgina faollar bilan, uyushgan aholi vakillari bilan cheklanib qoldik, aksariyat hollarda hamkorligimiz faqat respublika darajasida yaxshi bo`lib, quyi bo`g`inga tushgan sari tarqoqlik kuchayib borganligini joylarga chiqqanimizda guvohi bo`ldik.

Shu bois, Muhtaram Prezidentimiz Qoraqalpog`iston Respublikasiga tashrifi davomida o`tkazilgan yig`ilishlar da jamoat tashkilotlari “ko`prik” vazifasini bajara olmayotganligi, ijtimoiy-ma`naviy muhitni sog`lomlashtirish yuzasidan samarali ishlamayotganligi, natijada bu boradagi salbiy ko`rsatkichlar hamon yuqoriligicha saqlanib qolayotganligi bo`yicha o`zlarining tanqidiy fikrlarini bildirib o`tdilar.

Mazkur tanqidlaridan keyin har bir jamoat tashkiloti o`z faoliyatini tubdan qayta ko`rib chiqdi, oilalarga kirib ishlash bo`yicha tizim yo`lga qo`yildi.

Jamoat tashkilotlari, tegishli idoralar vaikllaridan iborat ishchi guruhlar tomonidan joriy yilning 1-yarim yilligida respublika bo`yicha 402 ta mahallalardagi 298 mingdan ziyod xonadonga kirildi, 800 mingga yaqin aholi vakillari bilan suhbat o`tkazildi.

Aniqlangan 179269 ta muammolarni bartaraf etish bo`yicha chora-tadbirlar ishlab chiqilib, Vazirlar Kengashi tomonidan tasdiqlandi (27.02.2017y.)

Aniqlangan muammolarning 175805 tasi shahar, tuman darajasida, 3464 tasi Qoraqalpog'iston Respublikasi darajasida, 237 tasi O'zbekiston Respublikasi darajasida hal etiladigan muammolardir.

Shundan, hisobot kunigacha 105713 ta muammo o'z echimini topgan (13647 tasi joyida bartaraf etilgan).

Hal etilgan muammolarni tahlil qiladigan bo'lsak, 16679 tasi iqtisodiy yo'nalishda (shundan, bandlik, ishsizlik, mehnat migratsiyasi bo'yicha 8273 ta, ish haqi va pensiyaning kechikishi 2408 ta, kredit olishdagi muammolar 4332 ta, boshqalar 1666 ta), ijtimoiy-ma'naviy muhit yo'nalishida 2123 ta, mahalla fuqarolar yig'inlari faoliyati yo'nalishida 5623 ta, ta'lim yo'nalishida 2758 ta, sog'liqni saqlash yo'nalishida 3094 ta (shundan tibbiyot muassasasidagi shart-sharoitlar 1066 ta, tibbiy xizmat sifati bo'yicha 492 ta, davolanishga ehtiyoji bor fuqarolarga ko'rsatilgan tibbiy xizmat 542 ta, boshqalar 994 ta), xizmat ko'rsatish sohalari yo'nalishida 75446 ta (shundan, tabiiy gaz masalasida 24513 ta, elektr energiyasi masalasida 14217 ta, ichimlik suvi masalasida 14832 ta, yo'llar masalasida 8772 ta, transport masalasida 6646 ta, kommunal to'lamlar masalasida 514 ta, boshqalar 4952 ta) muammolar o'z echimini topgan.

Ishchi guruhlar aralashuvi bilan 311 dan ortiq oilaviy ajrimlarning oldi olindi, aholi e'tiroziga sabab bo'lgan 6 ta fohishaxona faoliyatiga chek qo'yildi.

Shuningdek, o'quvchilar davomatini to'liq ta'minlash bo'yicha ko'rilgan choralar natijasida 211 nafar kollej o'quvchilari darsga qaytarildi.

Mazkur tizim bosqichma-bosqich takomillashtirilib borildi va yangi tizim asosida Qoraqalpog'iston Respublikasi Vazirlar Kengashi raisining o'rinbosari-xotin-qizlar qo'mitasi raisi boshchiligida jamoatchilik nazorati guruhi tashkil etildi.

Tizimning joriy etilishi -mahalla faollari tegishli idoralar bilan birgalikda aholining muammolarini hal etish yo'llarini aniq belgilab olishiga, o'zi hal qila olmaydigan muammolarni tuman hokimligiga chiqarishga hamda ushbu muammolarni hal qilish uchun barcha mutasaddi rahbarlar mas'uliyati oshirilishiga imkoniyat yaratdi.

Hurmatli yig'ilish ishtirokchilari,

Qoraqalpog`iston Respublikasi Vazirlar Kengashi tomonidan tegishli vazirlik va idoralar, shahar va tumanlar hokimliklari bilan birgalikda ishlangan 2017 yil "Bandlik" dasturi bo`yicha ayollar uchun 2017 yil 6 oyi davomida xotin-qizlar uchun 7048 yangi ish o`rinlarini tashkil etilib, reja 109,0 foizga bajarilgan.

Belgilangan reja barcha tuman va shaharlarda to`liq bajarilishiga erishildi.

Ishsiz xotin-qizlarni aniqlash va ularning bandligini ta`minlash maqsadida Xotin-qizlar qo`mitalari tomonidan mahalla maslahatchilari bilan birgalikda joylarda ishsiz ayollar ro`yxatlari shakllantirilib, har oyda yangilanib borilmoqda.

Fuqarolarni ishga joylashtirish maqsadida 2017 yil 6 oyi davomida Xotin-qizlar qo`mitalari hamkorligida 58 ta bo`sh ish o`rinlari yarmarkalari tashkil qilindi. Yarmarkalarga korxonalar va tashkilotlardan 6715 bo`sh ish o`rinlari taklif etildi. Ushbu yarmarkalarga 1375 ishsiz ayollar jalb etilib, shundan 447 ishsiz ayollarga ishga joylashish uchun yo`llanma berilib, 928 nafar xotin-qizlarga mehnat, bandlik va ijtimoiy himoya masalalari bo`yicha maslahatlar berildi.

2017 yil 6 oyi davomida shahar, tumanlardagi bandlikka ko`maklashuvchi markazlariga jami 3862 nafar xotin-qizlar ish qidirib, murojaat qilgan bo`lsa 3384 nafari ishga joylashtirildi.

2016-2017 o`quv yilida o`rta maxsus, kasb-hunar ta`limi muassasalarini jami 24332 nafar o`quvchi bitirib chiqishi kutilayotgan bo`lsa, shundan 11828 nafari qizlar bo`lib, joriy yilning 1 iyul holatiga 1080 nafari ishga joylashdi, 11 nafari Oliy ta`limga o`qishga kirgan.

Hurmatli, yig`ilish ishtirokchilari,

Asosiy ustivor yo`nalishlardan biri bo`lgan aholi reproduktiv salomatligini yaxshilash, ona va bola salomatligini muhofaza qilish buyicha tibbiy yordam sifatini oshirish maqsadida 2017 yil 6 oy davomida 490700 nafar tug`ish yoshidagi ayollardan 82,8% tizimli profilaktik tibbiy ko`rikdan jadval asosida o`tkazilgan. Ko`rik natijasida 59,3% ayolda EGK aniqlanganib, shundan 62,9% statsionar va ambulatoriya sharoitlarida sog`lomlashtirildi. 37,1% sog`lomlashtirish jarayonida.

"Nikohlanuvchi shaxslarni tibbiy ko`rikdan o`tkazish tartibini takomillashtirish to`g`risida" 2014 yil 24 oktyabrdagi 381-sonli buyrug`ini ijrosini ta`minlash maqsadida joriy yilning 6 oyi davomida 6817 nikox kayd etilib, shundan 10943 shaxs tibbiy ko`rikdan o`tkazilgan. Ulardan 32 nafarida ruxiy kasallik, 29 tasida sil kasalligi, 9 tasida

teri-tanosil kasalligi, 3 tasida OITS kasalligi, giyoxvand 1 jami 74 ta kasallik aniklanganva bu shahslarda tegishli muassasalarda sog`lomlashtirish ishlar olib borilmoqda.

2017 yil 6 oy davomida tirik tug`ilganlari soni 16497 ni tashkil etib, o`tgan yilning shu davriga nisbatan (2016y 17699) 1202 ga kamaygan. Biroq, o`tgan yilning shu davriga nisbatan Nukus tumani 73ga oshgan.

2017 yil 6 oy davomida erta 15-16 yoshda o`smirlar orasida tug`ruqlar joriy yilda Nukus tumanidan 1-ta xolat xisobga olinib, o`tgan yilga nisbatan 2-ta holatga kamaygan.

17 yoshda tug`ruqlar joriy yilda 1-ta xolat Nukus shaxrida hisobga olindi, o`tgan yilga nisbatan 1 holatga ko`paygan.

35-44 yoshdagi tug`ruqlar 563dan 559 ga (-4) kamaygan. Lekin, Nukus shahri 16ga, Qo`ng`irot tumani 2ga, Qonliko`l va Beruniy tumanlari 1 holatga oshgan

45 va undan yuqori yoshdagi ayollar orasida tug`ruqlar hisobga olinmagan.

Tug`ruqlar tartibi bo`yicha o`tgan yilga nisbatan:

Beshinchi tug`ruqlar 33dan 31 ga kamaygan. Joriy yilda o`tgan yilning shu davriga nisbatan Nukus shahrida 6-ga, Mo`ynoq tumani 2 ga oshgan.

Tug`ruqlar orasidagi muddatlar bo`yicha:

Bir yilgacha bo`lgan muddat oralig`ida tug`ruqlar joriy yilda va o`tgan yili xisobga olinmagan.

Ikki yilgacha muddat bilan tuqqanlar 487 dan 478 ga kamaygan. Lekin o`tgan yilning shu davriga nisbatan Amudaryo tumani 15 ga, To`rtko`l tumani 9 ga, Ellikqal`a tumani 6 ga va Qo`ng`irot tumani 4 ga oshgan.

Respublikada 2017-yilning 6-oy davomida 19774 homilador xisobga olinib, o`tgan yilning shu davriga nisbatan 1331 xolatga kamaygan. Faqat Nukus shaxrida 52 xolatga oshgan.

To`rtinchi homiladorlik 6-oy davomida 791 xolatni tashkil etib, o`tgan yilning shu davriga nisbatan 8-xolatga kamaygan. Lekin, Xo`jayli tumani 16ga, Taxtako`pir tumani 7ga, Nukus tumani 4ga oshgan.

Beshinchi homiladorlik 17-xolatni tashkil etib, o'tgan yilning shu davriga nisbatan 2 ta holatga kamaygan. Lekin, Xo'jayli, Mo'ynoq va Beruniy tumanlari 1ta xolatdan oshgan.

Tug'ish yoshidagi ayollarni sog'lomlashtirish, tug'ruqlar orasidagi optimal intervallarni yaratish, istalmagan homiladorlikning oldini olish maqsadida barcha birlamchi DPMLar kontatseptiv vositalari bilan ta'minlangan bo'lib, 6-oy davomida 21348nafar ayol BIV bilan, 7365 ta OK, 7888 ta IK bilan qamralib, 545 nafar TYoA ga ixtiyoriy jarroxlik sterelizatsiyasi ishlangan.

Onalar o'limi 6 oy davomida 2 ta xolat xisobga olindi, o'tgan yilga nisbatan 2 holatga kamaygan.

Onalar o'limi holati 100 ming tirik tug'ilganlarga nisbatan intensiv ko'rsatkichi 22,6 dan 12,1promillega kamaygan.

Homiladorlikning erta davrlarida akusherlik patologiya va homilada tug'ma nuqsonlarni aniqlash maqsadida tuman/shahar tibbiyot birlashmalarida homiladorlikning I-chiuch oyligida 6-oy davomida 15860nafar homiladorlarni ommaviy ul'tratovush tekshiruvidan o'tkazilgan. Ulardan 391 nafarida homila rivojlanishida nuqsonlar aniqlangan va homiladorlik to'xtatilib tug'ma nuqsonlar bilan tug'ilishi oldi olingan. Xavfli guruhga ajratilgan homilador ayollarni o'z vaqtida skrining markaziga yuborilishi, bolalikdan nogironlar tug'ilishining oldini olish yuzasidan tug'ma va irsiy kasalliklarni barvaqt aniqlanishni to'laqonli olib borish maqsadida skrining markazida 2017 yil 6 oy davomida 12759 homilador UTT dan o'tkazilib, 103-nafarida homila rivojlanishida nuqsonlar aniqlangan va homiladorlik to'xtatilgan

Hurmatli majlis ishtirokchilari,

Oilalardagi ma'naviy muhitni yaxshilash borasida qator ishlarni amalga oshirayotgan bo'lsakda, bu ishlar o'z natijasini berayapti deb ayta olmaymiz, buni ayrim ko'rsatkichlar misolida yaqqol ko'rish mumkin.

Masalan, 2017 yil 1 iyul holatiga xotin-qizlarning o'z joniga qasd-suiqasd qilish holatlari tahlil qilinganda, 62 ta holatda xotin-qizlar o'z joniga qasd qilish sodir bo'lib, bu holat o'tgan yilning 6 oyiga solishtirganda -5 ga kamaygan.

Lekin bu ko'rsatkich Beruniy tumanida +10 ga, Kegeyli tumanida +4 ga, Xo'jayli tumanida +2 ga, Nukus va Taxatko'pir tumanlarida +1 ga ko'paygan.

Fohishalar bo`yicha (131 modda):

2017 yilning 6 oyi davomida 25 ta fohishabozlik holati aniqlanib (Nukus shahrida 13 ta, Chimboy tumanida 9 ta, Taxtakol, To`rtko`l va Xo`jayli tumanlarida 1 ta), o`tgan yilning 6 oyiga solishtirganda -9 ga kamaygan. (2016 yilning 6 oyida Nukus shahrida 19 ta, Amudaryo, Kegeyli tumanlarida 3 ta, Beruniy, Qanliko`l, To`rtko`l, Xo`jayli tumanlarida 2 ta, Chimboy tumanida 1 tadan).

Ajrimlar holati bo`yicha:

2017 yil 6 oyi davomida Oilaviy ajrimlar holati 665 ta bo`lgan. Ushbu ko`rsatkich 2016 yilning 6 oyiga nisbatan +116 taga oshgan. Ushbu ko`rsatkich Qo`ng`irot tumanida +35 taga (29-64), Beruniy tumanida +25 taga (36-61), Nukus shahrida +20 taga (124-144), To`rtko`l tumanida +17 taga (65-48), Sho`manay tumanida +13 taga (8-21), Mo`ynoq tumanida +10 taga (3-13), Ellikqal`a tumanida +9 taga (35-41), Nukus (12-18), Chimboy (29-35) tumanlarida +6 taga, qanliko`l tumanida +5 taga (10-15), Kegeyli tumanida +3 taga (30-33) ortgan.

Bu boradagi faoliyatini qayta ko`rib chiqib, oilalarni mustahkamlash, ajrimlarning oldini olish maqsadida Xotin-qizlar qo`mitasi va "Mahalla" fondi tomonidan chora-tadbirlar dasturi tasdiqlandi.

Ushbu Dasturda belgilanga tadbirlarni nomigagina, rasmiyatchilik uchungina bajarmasdan, uni haqiqatdan amaliyotga joriy eta olsak, bu boradagi ko`rsatkichlar kamayishiga erishgan bo`lar edik.

Ayniqsa, har Chorshanba kuni turli sabablar bilan ajrashish uchun sudga ariza bergan oilalarni mahallaga chaqirtirib, ular bilan tushuntirish ishlarini olib borishni yo`lga qo`yish lozim.

Fuqarolar yig`inlaridagi Yarashtirish komissiyalari tarkibiga mahalladagi fidoyi, obro`li, boshqalarga ta`sir ko`rsata oladigan, o`z so`zini o`tkaza oladigan faol va keks nuroniylarni jalb etish zarur.

Erta turmush holati bo`yicha:

3 ta holatda erta turmush holatlari aniqlangan.

Ular:

1. Tagabergenova Kunduz 18.02.2000 yili tug`ilgan, Nukus pedagogika kolleji o`quvchisi, 2017 yil 18 yanvar kuni turmushga chiqqan.
2. Adilxanova Ulday 15.04.1999 yili tug`ilgan, Qo`ng`irot qishloq xo`jalik kasb-hunar kolleji 2-bosqich o`quvchisi, 2016 yil fevralda turmushga chiqqan
3. Tirkeshova Ugilniyaz-2000 yili 20 may kuni tug`ilgan, 2017 yili 2 fevral kuni turmushga chiqqan, Xo`jayli agrosanaat kolleji 2-bosqich o`quvchisi

Hurmatli majlis qatnashchilari,

Bugungi kundagi dolzarb muammolardan yana biri – bu jinoyatilik, huquqbuzarlikdir. Muhtaram Prezidentimiz tomonidan ichki ishlar organlari xodimlari bilan o`tkazilgan yig`ilishda bu boradagi muammolar va ularni bartaraf etish borasidagi vazifalar aniq belgilab berilgan edi.

Shunga asosan, har haftaning payshanba kuni – “Huquqbuzarliklar profilaktika” kuni deb e`lon qilinib, qator tadbirlar o`tkazilmoqda, bu esa o`zining natijalarini bermoqda.

Qoraqalpog`iston Respublikasida 2017 yil 6 oyi yakuni bo`yicha 149 nafar xotin-qizlar tomonidan sodir etilgan jinoyatlar soni jami 131 ta bo`lgan. Bu ko`rsatkich o`tgan yilga nisbatan -67 taga kamaygan. Bu ko`rsatkich deyarli barcha tumanlarda kamaygan.

Bu holat ijobiy ekanligini e`tirof etgan holda, kelgusida jinoyatchilik holatlarining oldini olish bo`yicha:

Har payshanba – “Huquqbuzarliklar profilaktikasi kuni” har bir mahallada xotin-qizlar, mahalla faollari bilan birgalikda sodir etilgan jinoyat va huquqbuzarlikning sabablari tahlil etilishi hamda bunday holatlarning oldini olish tadbirlari belgilanishi kerak;

Jinoyatchilikning oldini olish bo`yicha “Svetafor” metodida ishlash maqsadga muvofiq ya`ni Qizil – jinoyatga qo`l urgan xotin-qizlarning ro`yxatlarini shakllantirib, (bir nusxasini QR Xotin-qizlar qo`mitasiga berish) ularning har biriga mas`ullarni biriktirish va ular va oilasi bilan ishlash (individual suhbatlar, uchrashuvlar o`tkazish, ularni ishga joylashtirish, tadbirlarga jal qilish) bo`yicha chora-tadbirlar belgilash va ijrosini ta`minlash

Sariq- jinoyat ko`chasiga yaqin yurgan xotin-qizlarning ro`yxatlarini shakllantirib, (bir nusxasini QR Xotin-qizlar qo`mitasiga berish) ularning har biriga mas`ullarni biriktirish va ular va oilasi bilan ishlash (individual suhbatlar, uchrashuvlar o`tkazish, ularni ishga joylashtirish, tadbirlarga jal qilish) bo`yicha chora-tadbirlar belgilash va ijrosini

ta`minlash

Yashil- barcha xotin-qizlar o`rtasida huquqbuzarlik va jinoyatchilikning oldini olish bo`yicha targ`ibot tadbirlarini amalga oshirish

Hurmatli yig`ilish ishtirokchilari,

Ayollarimiz orasida ham turli diniy oqimlarga kirib qolish, ularga ko`r-ko`rona ergashish holatlari, afsuski uchrab turibdi. Bunga asosiy sabab- Islom dinining asl mohiyatini bilmaslik, tushunmaslik va qilayotgan ishining oqibatlarini o`ylamaslikdir.

Natijada xorijiy homiylik tomoidan moliyalashtiriladigan turli gurug`lar, fuqarolar tomonidan diniy bilimi etarli bo`lmagan, moddiy tomondan qiynalib kolgan aholi vakillari o`z tomoniga og`dirib olish, ularni tirik manquratga aylantirish holatlari mavjud.

Xotin-qizlar o`rtasidagi diniy vaziyat bo`yicha:

Qoraqalpog`iston Respublikasi bo`yicha otinoyilar soni jami 27 nafarni tashkil etadi, shundan Beruniy tumanida 7 nafar, To`rtko`l tumanida 9 nafar va Ellikqal`a tumanida 11 nafar xalfalar ro`yxatga olingan. Ular o`rtasida mutaassib diniy qarashlar va xurofotga berilgan otinoyilar aniqlanmadi. Ro`yxatga olingan otinoyilar (xalfalar) orasida ayollar ichida diniy hayot tarzini targ`ib qilish yoki "hujralar" tashkil qilish kabi salbiy holatlar kuzatilmadi.

Qoraqalpog`iston Respublikasida DEOga a`zoli bo`yicha profilaktik hisobda turgan 3 nafar xotin-qizlar (Nukus shahri, Xo`jayli, Taxtako`pir tumanlarida 1 nafardan) bo`lib, ular bilan doimiy ravishda suhbatlar tashkil etilmoqda.

DEOga gumondor sifatida 7 nafar ayollar ro`yxatga olinib, ular To`rtko`l tumanidan 7 nafar, Xo`jayli tumanidan 3 nafar, Amudaryo tumanidan 2 nafar, Nukus shahri, Beruniy, Kegeyli, Taxtako`pir va Ellikqal`a tumanlaridan 1 nafardan ayollar jami 16 nafar ayollar ro`yxatga olingan.

Bugun aholi, ayniqsa, yoshlar va ayollar o`rtasida internet orqali turli yot oqimlarga kirib qolish holatlari ko`pi uchramoqda, shu bois bu boradagi profilaktik tadbirlarni kuchaytirish kerak.